

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

СПИСАНИЕ НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЪ ЛОЗАРИ-ВИНАРИ

Годишенъ абонаментъ 60 лева предплатени. Обявления и реклами се приематъ по обявенитѣ цени. Ръкописи не се връщатъ. Всичко, което се отнася до списанието, да се изпраща до редакцията въ София, ул. „Гурко“, 18.

Редакторъ: Н. Недѣлчевъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Можемъ ли да се боримъ успешно съ градушката? — Хр. Цачевъ.
2. Бѣла лесича опашка — Н. Кирмидчи.
3. Наблюдения на единъ лозаръ — П. Тодоровъ.
4. Методи за борба съ изрисяването на лозитѣ — Н. Кирмидчи.
5. Пакъ за пероноспората — Н. Недѣлчевъ.
6. Практически съвети.
7. Сведения за състоянието на лозята.
8. Въпроси и отговори.
9. Хроника.
10. Фондъ.

Хр. Цачевъ

Можемъ ли да се боримъ успешно съ градушката.

(Продължение).

Да може да се намери начинъ за борба съ градушката, да може нѣкакъ си да се препречи пътя на тази грозна стихия, която безмилостно унищожавя храната и благосъстоянието на хората — това би било една голѣма победа на човѣка надъ природата, това би било единъ триумфъ на науката и техниката, това би се ознаменувало съ създаване на нова, светла епоха на освобождение тежкия земледѣлски трудъ отъ поднебесното робство, което сега го държи въ непоносимъ страхъ и трепетъ презъ всичкото врѣме, до дето посевитѣ сж на полето.

Наистина, съ тежка задача би се нагърбилъ този, който иска, който има желание да направи нѣщо въ това отношение. На мнозина такива опити ще се видятъ чудни, даже смѣшни, особено като си помислятъ, какви нищожни прашинки сме предъ необятността на небеснитѣ простори, предъ планинитѣ отъ градоносни облаци.

Нищо чудно предъ човѣшкия гений, предъ успѣхътъ и напредъка въ науката и техниката, Нима малкия човѣкъ

не изнамери гръмоотводъ и не се запазва вече отъ гръмотевицитъ? Нима не пробихме голъмитъ планини съ тунели, нима не завладяхме небеснитъ височини съ аероплани?

Нищо чудно, следователно, ако се правятъ опити за препречване образуването на градушката, или за превръщането ѝ въ по-дребна и безвредна за посѣвитъ, или пъкъ въ превръщането ѝ въ благодатенъ дъждъ. Само че предварително е необходимо да се познава добре градушката, да се знаятъ причинитъ, които я докарватъ, да се познава научно нейното образуване. И ако познаваме добръ тѣзи причини, ние ще действуваме да се премахнатъ тѣзи причини и съ това ще я предотвратимъ, ще се боримъ успѣшно съ нея, както водимъ и успѣшна борба съ болеститъ, за появяването на които ни сж добре известни причинитъ.

И наистина, опититъ за борба съ градушката вървятъ паралелно съ познаване причинитъ за образуването ѝ, а срѣдствата за тая борба вървятъ паралелно съ напредъка на техниката.

Ние нѣма да говоримъ за безпомощнитъ молби и заклинания на духоветъ, когато хората сж мислели, че градушката се праща отъ небето за наказание, и че злитъ духове я носятъ. Ний не сме вече съ онзи първобитенъ, детински умъ, когато можехме да мислимъ, че природнитъ стихий сж плодъ на лошитъ духове, които трѣбва да се умилостивяватъ или да се заплашватъ като се вика или гърми съ пушка. Науката ни отвори достатъчно очитъ, за да гледаме доброто и злото право въ очитъ и да търсимъ средства за предпазване отъ злото, отъ кждѣто и да иде то.

Градушката, безъ съмнение, е едно зло и ние не трѣбва да се боимъ отъ него, а трѣбва да намѣримъ начинъ да се боримъ. Ние знаемъ много добръ, че тя не е нищо друго, а замръзнали водни пари, които се намиратъ въ облацитъ и че ако не бѣха замръзнали тези водни пари въ такива убиствени зърна, тя щеше да се излее въ напоителенъ дъждъ, така много желанъ отъ земледѣлцитъ презъ лѣтния сезонъ когато именно най-много се образува и пада градушката.

Ние знаемъ сжщо много добръ, че градушката пада по цѣлото земно кълбо - кждѣ по-вече, кждѣ по-малко опустошителна; че въ южнитъ и тропическитъ страни тя е особено стихийна; че полскитъ мѣста страдатъ много повече.

отколкото планинскитѣ и горскитѣ, че тя пада главно прѣзъ лѣтния сезонъ и изобщо прѣзъ врѣме на вегетацията на растенията, но че въ южнитѣ страни и страни съ морски климатъ тя се появява и зиме.

Но ние още не знаемъ добре, какъ се образува градушката, затова, споредъ разнитѣ предположения за образуването ѝ, съществуватъ и разни начини и срѣдства за борба съ нея.

Намъ сж познати две предположения, две теории за образуването на градушката. Една, че тя се образува механически при особена тишина, пълна неподвижност на въздуха, а друга, че за образуването ѝ главна роля играе електричеството въ облацитѣ.

Положително се знае, че за образуването на градушката е потребно да има голѣмо количество водни пари въ въздуха и висока температура въ долнитѣ пластове на въздуха. Отъ направенитѣ метеорологически наблюдения се е установило, че градобитнитѣ облаци се движатъ доста ниско до земята, споредъ надморската височина и топографическото положение, тѣ достигатъ даже по-малко и отъ единъ километъръ, и температурата при тѣхъ е много по-ниска.

Въ връзка съ първата теория сж предприемани стрелби съ градобойни топове (мортири) и ракети, които да могатъ да раздвижатъ въздуха при градоноснитѣ облаци и съ това да може да се попречи за образуването на градушката.

Сигнала за тази стрелба противъ градоноснитѣ облаци е даденъ най-напрѣдъ въ Щирия (Австрия), която е известна като най-градобитна страна. Започнало се е отначало съ обикновенна артилерийска стрелба, а по после сж се приготвили специални орждия, които не сж стреляли гранати, а сж действували само съ баруть, но така сж били приспособени, че да могатъ да даватъ силно напрежение и да раздрусватъ въздуха на голѣма височина.

Ентузиазмътъ е билъ много голѣмъ. Въ Австрия, Франция, Италия сж били поставени въ доста гъста мрежа тѣзи орждия и се е организирала работата така, че щомъ се появи угроза отъ градушка, дава се сигналъ и се започва стрелбата. На много мѣста сж забелязвали, че следствие на стрелбата градушката не се образува, а пада дъждъ или

пъкъ е преминавала въ съседни мѣста, кждето не се е стреляло.

Това дало голѣмъ куражъ и работата се подела масово и систематично. Но стихията като че ли започнала да си играе съ хората — повела се следъ това като че ли ожесточена борба съ настѣпление и остѣпление, получавали се едни презъ други противоречиви резултати, нѣкжде изглеждало, като че ли съ стрелбата се действувало за падането на градушката. Това започнало да отчайва хората и въ интересъ на дѣлото, както и за предпазване населението отъ излишни разходи, правителствата и ученитѣ решили да се свика конференция по този въпросъ.

Презъ 1902 год. въ Грацъ (Австрия) е била свикана такава конференция отъ учени и рѣководители на тѣзи опити, която се е произнесла, че стрелбата не е допринесла почти нищо въ борбата съ градушката. И дѣлото започнало да отпада.

При все това въ нѣкои страни, като напримеръ въ Франция, стрелбата, особено въ лозарскитѣ области, се води и до сега, като специалнитѣ орждия сж замѣнени съ ракети, съ които се работи по-лесно. Отбелезани сж очевидни успѣхи въ това отношение въ южнитѣ области на Русия, кждето се отглеждатъ по-сѣжни култури, като лозята и овощнитѣ градини. Но последнитѣ съобщения отъ Италия и Франция гласятъ, че стрелбата е безрезультатна и почти изоставена на всѣкжде.

И у насъ сж правени и се правятъ частични стрелби съ ракети, а има на няколко мѣста изъ България поставени и градобойни топове. Но резултати отъ тѣзи опити няма почти никакви, а освенъ това, за да се говори за такива, необходимо е стрелбата да се води масово и планомерно въ продължение на нѣколко години.

Може би да има нещо вѣрно въ цялата тази работа, но все таки може да си представимъ колко е тежко да се води такава борба, тѣй като въпроса не е само до стрелбата, но е повече до това, да ли може да се схване момента, когато трѣбва да се стреля т. е. додето още не се е образувала градушката; дали, отъ друга страна, стрелбата има такава сила, щото да се получи ефикасенъ резултатъ горе при облацитѣ и дали разни други причини не отклоняватъ

раздвиженитѣ отъ стрелбата въздушни вълни и т. н. Въ време на война се хвърлятъ много гранати и куршуми, но много малко отъ тѣхъ олучвагъ, много малко унищожаватъ неприятеля поради много препятствия, закрития и пр. Сжщото е тукъ, нещо повече — вѣроятността при стрелбата противъ градушката да се попадне въ цѣлѣта е несравнено по-малка.

Най-успешни резултати споредъ изследванията на французския ученъ И. Виолъ се получавали, когато облацитѣ сж по-ниско до земята, по-ниско и отъ 1 километъръ, тѣй като стрелбата указва влияние на височината не по-голѣма отъ 600—700 метра. На високи мѣста и въ долини, кждето облацитѣ достигатъ много ниско до земята, резултатитѣ били много по-добри отколкото въ равнинитѣ. Кждето облацитѣ много рядко падали до 1 километъръ. Влиянието на поединчитѣ вистрѣли било много слабо, а при масова и систематична стрелба това влияние било доста голѣмо, сполучвало се да се разпрѣсватъ облацитѣ, явявало се по-слабо светкане и гърмене и падала дребна и влажна безвредна градушка. Виолъ е на мнение, че стрелбата указва не само механическо въздействие чрезъ газоветѣ и паритѣ, произходящи отъ градобойнитѣ топове и ракети, които вкарани въ облацитѣ, имали свойство да разсеятъ и понижатъ електричеството въ въздуха.

Въ връзка съ втората теория, за влиянието на електричеството върху образуването на градушката, сж се правили опити, които продължаватъ и днесъ, било да се отдадатъ електрическитѣ вълни съ градоотводни уреди, по подобие на грѣмоотводитѣ, било пъкъ да се пращатъ въ въздушнитѣ пластове електрическитѣ вълни, както е това при безжицния телеграфъ, само че не хоризонтално, а въ вертикално направление; тѣзи електрически вълни щели да попречатъ за образуването на градушката.

Мнозина учени и практики сж правили опити да се отведе въздушното електричество въ земята. Още въ началото на 19 векъ сж правени опити чрезъ, специално построени градоотводи върху хвърчила и балони, но още не се е постигналъ практически резултатъ, .

Французкия генералъ Негрие и Бошанъ сж построили градоотводенъ апаратъ, който се поставялъ на високи мѣста,

църковни камбанарии и др. и върха му се издигалъ високо въ въздуха. Чрезъ една широка медна лента електричеството отъ въздуха се отвеждало въ земята. Въ Франция имало две такива градоотводни станции, едната отъ които имала 60 метра височина и защищавала имението Бошанъ. Резултатитѣ били задоволителни.

Счита се, че най-новото и най-надеждното средство ще бжде апарата на италианеца Ротъ, устройството и действието на който се пази въ тайна, но се правятъ опити въ разни мѣста на Италия. Съ неговия апаратъ се прашатъ електрически вълни въ въздуха и съ това се попречвало върху образуването на градушката, или пъкъ тя падала дребна и безвредна. Конструкцията на този апаратъ е по подобие на безжицния телеграфъ.

Ясно е, че както съ стрелбата, така и съ разнитѣ градоотводни апарати се е направилъ и се прави решителенъ опитъ за освобождаване отъ тази грозна стихия, но не се е отишло по далечъ отъ опититѣ и въпросътъ остава откритъ. Може би ще дойде день, когато тѣзи усилия ще се увенчаятъ съ успѣхъ, но за това се искатъ голѣми материални средства и жертва отъ страна на обществото и държавата.

Ние не можемъ да не се интересуваме отъ тѣзи опити, не можемъ да не следимъ резултатитѣ отъ тяхъ. Но нека не забравяме, че опититѣ още не сж сполучили, затова, додето не се намери сигурно средство за борба съ градушката, не трѣбва да се увличаме и харчимъ излишни средства за разни ракети, които ни се предлагатъ отъ агенти на търговци и фабрики, които бързатъ да използватъ момента и да натрупатъ голѣми печалби, безъ да получимъ нѣкакви придобивки отъ тяхъ. Нека оставимъ опититѣ да правятъ голѣмитѣ, богати и по-културни отъ насъ държави и когато тѣ намерятъ сигурни средства, да ги приложимъ и ние — това би било по-разумно и практично.

Но това не значи, че ние трѣбва до тогава да стоимъ съ скръстени ржце предъ грозната стихия. Ние трѣбва да направимъ всичко възможно, ако не да попречимъ на унищоженията отъ градушката, то поне да организираме едно постоянно подпомагане на пострадалитѣ отъ градушка стопани. Това може да стане само чрезъ застраховката отъ градушка, каквато за щастие я има у насъ. За сега застра-

ховката на земледѣлскитѣ култури е едничкото сигурно средство въ борбата ни съ градушката, затова е необходимо да познаваме добре тази застраховка и подпомагаме нейното развитие и разширение.

(Следва).

Никола Кирымидчи.

Бѣла Лесича опашка.

Синоними : Телки куйру, Бѣла Резекия, Бѣла Татарка (Кюстендилско).

За произхода на лозата Бѣла Лесича опашка за сега още нищо не може да се каже. Известно е, обаче, че този сортъ е единъ отъ многобройнитѣ десертни сортове, които сж били събрани въ Русе още въ турско време и сега грижливо се запазватъ отъ нѣкои русенски лозари — колекционери. Освенъ въ Русе, „Бѣлата Лесича опашка“ се среща, като случайностъ и често подъ други названия въ Станимака, Ломъ, Плевенъ и нѣкои други мѣста.

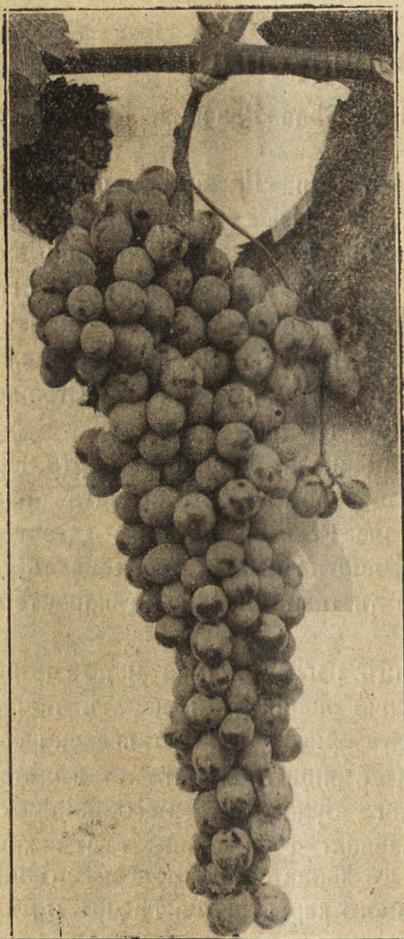
Названието „Лесича опашка“ е дадено на сорта поради голѣмата прилика на гроздоветѣ му съ лесичата опашка. Другитѣ синоними, като Бѣла Резекия и Бѣла Татарка, въ нѣкои мѣста се даватъ изобщо на всички сортове съ удѣлжени зърна и поради това въ този случай не характеризиратъ сорта.

Както вънкашния общъ изгледъ, така и по детайлно проучване на „Бѣлата Лесича опашка“, ѝ даватъ право да бжде отдѣлена като особенъ оригиналенъ бѣлгарски сортъ. Стига само единъ пжтъ да се види главината на бѣлата Лесича опашка, която е много буйна, съ многобройни странични лѣтораста, оприличаващи я на единъ гъстъ храсталакъ, подобно на фочата, съ характерни, доста голѣми, отдолу мѣхнати листа, и съ много характерния тѣсенъ и дългъ (понѣкога до 40 см.) гроздъ, за да може другъ пжтъ тя много лесно да се различи, както отъ истинската бѣла Резекия, така и отъ всичкитѣ други бѣли сортове съ удѣлжени зърна.

Афинитета на Лесичата опашка съ известнитѣ у насъ подложки изглежда да е добъръ. Споредъ нѣкои лозари, сродството е добро съ Рюпестрисъ дю Ло (Монтикола), Пор-

талисъ, Рюпестрисъ Мартенъ, Рипария X Рюпестрисъ 101/14, а споредъ нашитѣ набюдения и съ Арамонъ X Рюпестрисъ Ганзенъ № 1.

За качествата на бѣлата Лесича опашка до сега малко е било известно и причината за това трѣбва да се търси

въ това, че този сортъ по малко се е срещалъ на много мѣста като случайностъ и се отгледвалъ заедно съ другитѣ сортове по обща система. Поради това, бѣлата Лесича опашка не е могла да покаже своитѣ високи качества като добъръ десертенъ сортъ.

Споредъ нашитѣ наблюдения, главестата низка форма даже при дълга резидба не подхожда за бѣлата Лесича опашка, защото тази лоза е много буйна и при кжса дървесина се стреми да развие голѣмо количество лѣтораста въ ущърбъ на плодородието. Вѣрно е, че при низкитѣ форми гроздетѣ ставатъ по голѣми и по скоро узрѣватъ, обаче тѣ не сж многобройни — единъ, по редко 2 или 3. Другояче

се използва силата на главината, ако бѣлата Лесича опашка се отгледва на форми съ дълга дървесина — кордони и асми. Ниа имаме възможностъ въ гр. Плевенъ да видимъ асма отъ този сортъ, която произвеждаше голѣмо впечатление съ своитѣ виснали отъ чардака многобройни, красиви и голѣми гроздове, при едни добре развити и весели лѣтораста.

Стопанина съ възторгъ говореше за своята асма, която никога не изресява, доста издържлива на болести и дава винаги голъмо количество добро, сладко и трайно грозде, което той бере много късно и лесно го запазва за презъ зимата. Гроздето на Бълата Лесича опашка узрява къмъ края на септемврий и началото на октомврий, обаче може да стои на главината и по-късно.

Действително, гроздето на бълата Лесича опашка е добро, трайно, сладко и, ако по вкусъ малко отстъпва на това на Афузъ-Али, то свободно може да конкурира Резекиитъ и особено бъллия Зейнелъ.

Предвидъ добритъ качества на този сортъ, трѣбва да признаемъ, че гроздето му може да има голъмо търговско значение, като единъ добъръ десертенъ транспортенъ сортъ и поради това, той заслужава по-голъмо внимание на българскитъ лозари и по-голъмо разпространение.

П. Тодоровъ

Наблюдения на единъ лозаръ.

(Продължение).

Копане.

За копането всѣки ще помисли, че нѣма какво да се пише, обаче, то не е съвсемъ безъ значение и не може току-така да се отмине. Не мога да кажа, че на него не се обръща внимание. Напротивъ, всѣки лозаръ, кой повече, кой по-малко, се грижи да му бжде лозето прекопано, но пакъ е рѣдкостъ да се види лозе съвършено чисто отъ трева и да се поддържа така презъ цѣлото лѣто. Повечето лозя се оставятъ да тревясатъ, а въ нѣкои съмъ забелезалъ да косятъ тревата, а тя нанася вреда не само дето изсмуква храната отъ почвата, но я и изсушва, — пречи на слънцето да проникне до лозата и лозе съ трева се напада повече отъ пероноспората.

Общо е убеждението, че само първото копане — отравянето, трѣбвало да бжде по-дълбоко, а останалитъ — плитко. Не зная на какво се дължи това, но забелезалъ съмъ, че повърхностно копанитъ лозя следъ време западатъ и се обръщатъ въ парлоци (слаби, напуснати лозя). Слушалъ съмъ

и челъ, че асмитъ не трѣбвало никакъ да се копятъ. Възможно е и да е така, защото асмитъ засенчватъ тревата, не ѝ даватъ да се покаже; тѣ пушатъ коренитѣ си дълбоко въ земята, намиратъ храна и въ по-дълбокитѣ слоеве на почвата, но азъ мисля, че ако се окопватъ и тѣ, ще бжде още по-добре. Що се отнася до обикновенитѣ лози, дълбокото копане въ всичкитѣ копания е необходимо, защото освенъ че се губи тревата, но почвата става по-рохкава, повече се проветрява и поема повече влага. Едно да се помни: да не се копае презъ лѣтнитѣ горещини между 10 и 17 часа. Следъ обедъ, ако почвата не охладнее, по-добре е да не се копа. Въ такъвъ случай, който има голѣмо лозе, може да копае нощя. Много лозя съмъ виделъ съ наполовинъ изгубена реколта отъ копане презъ лѣтнитѣ горещи дни.

Тукъ трѣбва да спомена и за заравянето. Много лозари кжде насъ почнаха да не си заравятъ лозята, по съображения, че лозитѣ се изнежвали. Това съмъ слушалъ и отъ агрономи. Други пъкъ ги прекопаватъ и пакъ не заравятъ. Презъ есенъта на 1919 и 1922 г., поради непрекъснати и проливни дъждове, не можахъ да си зарина лозето. Резултата беше следующия: На следната пролетъ лозитѣ изглеждаха посърнали, като човѣкъ безъ време остарѣлъ. Много пръчки намѣрихъ измръзнали, на мѣста цели рокове, а тукъ-тамъ цели главини; реколтата беше по-слаба. По другитѣ лозя повредитѣ бѣха още по-чувствителни. Една година всичкитѣ ми асми въ града измръзнаха. Измръзване на цѣли клоне отъ асми е нещо обикновено. Преди повече отъ 20 години въ Хасково много лозя измръзнаха съвършено и до днесъ стоятъ невъзобновени. Нищо чудно, ако доде единъ день да се повтори това и много невѣрующи да повѣрватъ, че загрибването на лозята е необходимо, но дано това време е далечъ. При загрибанитѣ лозя напролетъ тревата изкарва много късно, а това има значение, защото догде лозето е още малко, нѣма трева да му пречи.

Съ копачка не съмъ правилъ опити; каня се да опитамъ тази година, но който има голѣмо лозе при скъпитѣ надници, това ще му се наложи.

Торене.

Не съмъ практикувалъ въ широкъ размѣръ торенето и нѣмамъ много бележки. Торилъ съмъ до сега три пѣти съ оборски торъ. Торенето извършвахъ така: Изкопава се около лозата една вада 25 см. дълбока, туря се тора, размесенъ съ прѣстъ и после заравя. Резултата беше много добъръ. Още на следующата година се забележа увеличение на растежа и заедно съ това и на плода. Добре е да се торятъ само слабитѣ на рѣстъ лози, а не цѣли парцели, защото силнитѣ лози почватъ да растатъ още по-буйно и изрисяватъ. При торене трѣбва да се копа по-често лозето и по-дълбоко, защото тогава съ тора се развѣжда много трева. Опити съ чилска силитра се каня да правя тази година.

Прѣскане.

За нищо друго не се е писало въ колонитѣ на „Лозарски Прегледъ“ толкова много, колкото за прѣскането, независимо отъ многото брошури. Рѣдко година да мине безъ една-две статии по този въпросъ. Това е лесно обяснимо, като се има предъ видъ какъвъ бичъ е пероноспората за лозята.

Отъ опитъ съмъ намерилъ, че за да се запази лозето отъ манà, трѣбва гроздето и листата му да бждатъ всѣкога напрѣскани, никога да ги не заварва дъжда ненапрѣскани — готови да посрещнатъ една атака отъ пероноспората. Това е общъ принципъ. Не трѣбва да се чака, както нѣкои съмъ слушалъ да съветватъ, да се прѣска само следъ дъжда, защото само тогава се появявало манà, инѣкъ е напразно харчене синъ камъкъ и трудъ. Тези хора разбиратъ, че лозето е нападнато отъ манà чакъ когато се появятъ петната по листата. Тежко темъ! Колко такива хора съмъ слушалъ да ми се оплакватъ, че лозето имъ изгоряло, па макаръ и да сж го прѣскали 4-5 пѣти. Да, отговарямъ, може да го прѣскате и 40 пѣти, но не на време. И цѣлия Дунавъ съ разтворъ да мине презъ лозето, нѣма да му помогне. Трѣбва да бждемъ всѣкога готови да изпреваримъ противника и трѣбва да се разбере, че манàта си живее въ земята и по главината, но за да се развие искатъ се две условия: влага и топлина. Има кои вѣрватъ, че тя пада съ дъжда. До колко е важно

навреме да се пръска се вижда отъ факта, че при силно балсарни години пръсканото до обедъ лозе е запазено $\frac{3}{4}$, следъ обедъ — $\frac{1}{2}$ и останалото за другия день — $\frac{1}{4}$. Това се отнася за лозя, които пероноспората е заварила отдавна пръскани или още непръскани.

Обикновено азъ пръскамъ 4 пжти: пръвъ пжтъ, когато лозитѣ достигнатъ 30 см., втори пжтъ предъ цвѣтъ, трети пжтъ следъ прецвѣтването и четвърти пжтъ, когато зърната наедрятъ до грахово зърно. При изобилни дъждове и силни атаки, тия срокове не пазя. Пръскамъ и въ дъждъ и въ цвѣтъ, нищо не ме спира. Досега съмъ пръскалъ два пжти въ най-голѣмия разгаръ на цвѣтенето. Резултата е: Ресата се понамръщи, частъ отъ зърната опада, но задоволително остава и за менъ. Хора, които чакаха да прецвѣти, изгубиха $\frac{2}{3}$ отъ реколтата. При всѣко пръскане трѣбва да се гледа, повече гроздето, отколкото листата. Листа нови ще изкаратъ, но грозде — не. Едно време манѣта нападаше само листата, а гроздето оставаше безъ листа и неузрѣло. Това беше въ периода отъ 1896 до 1907 год., а по-после, особено балсарнитѣ години 1910, 1914, 1916, 1919, 1920 год., гроздето беше нападнато преди листата и лозитѣ изглеждаха хубави, зелени-весели, но безъ грозде. Това последното биваше нападано още като се показваше. Ресата почерневаше и окапваше още неразцвѣтела.

По тоя начинъ пероноспората измени своя обектъ на атаката и като че гроздето ѝ е по-вкусна храна. Не се спира да се качи чакъ по върховетѣ да търси реса и млади листа,

Пръскане само горнята частъ на листата е достатъчно, но, който може да напръска и долнята, е по-добре

Всѣкога пръскамъ съ $1\frac{1}{2}\%$ разтворъ и 4% гасена варь. Отъ фенолфталеиновата книжка не съмъ доволенъ — дава реакция много рано и разтвора не се лепи. Прибавяхъ стипца — не помогна. Съ сапунъ не съмъ правилъ опитъ — скжпъ е.

Мнозина съмъ виждалъ просто да оливатъ лозитѣ съ разтворъ. Не е нужно това. Наблюдавалъ съмъ такива лозя и забелезахъ едно попарване, едно зашемедяване на лозитѣ.

Завършвамъ своитѣ бележки по пръскането съ следната поука: да не се жали синия камъкъ — нека се напръска лозето единъ пжтъ повече. Всѣка година се заричамъ да изпълня това, но все съмъ гледалъ да икономисамъ синия ка-

мъкъ съ надежда, че тази година маната нѣма да ни посети, а тя ни дебне зорко, когато ний не я очакваме и всѣкога скжпо съмъ плащаль и горчиво разкайвалъ, но до година пакъ се повтаря сжщото.

Трѣбва прѣскане и прѣскане, — разбира се, на време.

Н. Кирмидчи.

Методи за борба съ изресяването на лозитѣ.

Въ българскитѣ лозя, както и другитѣ въ странство, срещатъ се нѣкои сортове-лози, които, поради своето изресяване и нередовно плододаване, отчайватъ лозаря и той често ги оставя безъ всѣкакво внимание.

Трѣбва да се знае, обаче, че съ малки изключения, такива лози въ топлитѣ страни даватъ плодъ редовно и че изресяването у насъ се дължи на нашия по-студенъ климатъ. При все това сж изнамерени разни методи, съ които може да се намали или даже да се премахне изресяването у насъ, стига само лозаря да иска това и да бжде по-внимателенъ и по-търпеливъ къмъ тези лози.

Извѣстно е, че ако тези буйни и изресяващи лози се отгледватъ въ главеста форма и особено при низка рѣзидба, тѣ приличатъ на хресталакъ, защото силно развиватъ своитѣ главни и странични лѣтораста, а грозде или почти не даватъ или даватъ много малко. Причината на това е, че голѣмото количество отъ сока отива за развитието на ластаритѣ и къмъ върха и съ това като че ли много се отдалечава отъ гроздето и слабо го храни, а като следствие отъ това е изресяването. Доказано е сжщо на практика, че ако се намали рѣста на лѣтораститѣ, лозата ще има редовно и доста изобилно плододаване. Ето въ това направление работеха лозари и специалисти и изнамериха различни форми на отгледване на лозата и различни резидби. Общия принципъ е следниятъ: за да се намали рѣста на ластаритѣ въ буйнитѣ главини, трѣбва, споредъ силата на главината, да ѝ се оставятъ достатъчно количество пъпки. Това се постига като при главестата форма се оставятъ една или две плодни пржчки,

или лозата се отгледва по системата на Гюйо и на кордони асми. Тогава лѣтораститѣ ще бждатъ по-многобройни, ако движението е по-бавно, а силата на всѣки единъ лѣторастъ ще бжде намалена и слѣдователно ресата ще се храни по-добре и ще върже по-добре, а съ това ще осигури плодородието — това именно, което е важно за лозаря.

Въ каква форма трѣбва да се отгледва всѣка една отъ тѣзи буйни лози, това трѣбва да се провѣри на практика, защото не трѣбва да изпусваме отъ предвидъ, че колкото по-дълга дървесина ние ще оставимъ, толкова повече ще получимъ плодъ, обаче той ще бжде по-долнокачественъ по захарностъ. Освенъ това, ние можемъ много бързо да изтощимъ главината, а това не е въ интереса на лозаря.

Тукъ ние искаме да съобщимъ на българскитѣ лозари за нѣкои свои наблюдения по отгледването на сортоветѣ. Фоча, Бѣла дебела, Бѣлъ Мискетъ, Черв. Лесича опашка и Урумъ-юзюмю, наблюдения, направени въ различни мѣста на България.

Фоча — това е една много буйна лоза, съ многобройни странични лѣтораста и съ тъмни, тъмно-зелени листа, по които тя много лесно се познава между другитѣ лози. Тя дава много добро, трайно, десертно черно грозде, което узрева къмъ края на септемврий и началото на октомврий.

Отгледвана въ главеста форма, даже при висока рѣзидба и съ плодна пржчка, тази лоза рядко бива редовна въ плододаването си, а по-често тя дава само по нѣколко зърна. Но ако ще отгледваме Фочата на кордонъ, както това прави г-нъ Захариевъ въ Русе, ние ще имаме редовно плодородие съ добре развити гроздове. Г-нъ Захариевъ подмладява кордона презъ 3—4 години, като отрѣзва старото рамо и формира ново. Тѣй като, обаче, Фочата има ненормаленъ женски цвѣтъ и сама не може да се оплоди, трѣбва да се махнатъ близо до рѣсата по нѣколко листа, за да може по-лесно да мине прашеца отъ другитѣ лози. Премахането на листата у нѣкои многолистни сортове, каквато е Фочата, трѣбва да се прави и отъ съображение, че развитието на многото листа е въ ущърбъ на гроздето. Освенъ това се стараятъ да я садятъ размѣсена съ други сортове, които цвѣтятъ едновременно съ Фочата, като напримеръ: Бѣла и Черв. Резекии, Афузъ-Али, Хора и др. При спазва-

нето на тези условия г-нь Захариевъ получава добре формиранни гроздове и напълно е доволенъ отъ Фочата.

Бъла дебела — сжщо е една много буйна лоза съ добро, трайно, бѣло десертно и винено грозде.

Отгледвана въ главеста форма при низка рѣзидба, тя дава много буйни лѣторасты и многобройни малки гроздчета съ по-нѣколко зърна. Сжщо такива гроздчета се намиратъ и по страничните лѣторасты, обаче тѣ не успѣватъ да узрѣятъ.

При отгледването ѝ по системата на Гюйо или съ плодни пржчки, тази лоза дава на всѣки лѣторастъ по два добре формиранни средно-голѣми гроздове, това, което ние наблюдавахме въ Плевенското опитно лозе.

Бъль Мискетъ. — Буйна главина съ много характерни листа и добро ранозрѣюще десертно и винено грозде. На кжса рѣзидба лозата силно изресява, а оставена съ плодна пржчка, тя дава доста грозде, обаче гроздоветъ ѝ сж рехави съ рѣдки зърна. Най-добри резултаты ние намерихме на кордони въ гр. Видинъ въ лозето на г-нь Тодоровъ, у когото има посадени цѣли парцели отъ Бъль Мискетъ.

Лесича опашка червена — е склонна сжщо къмъ изресяване. Понѣкога тя дава хубави гроздове и на главеста форма при висока рѣзидба, обаче не е редовна. Гроздоветъ ѝ сж много голѣми и достигатъ до 50—60 см. дължина. Бидейки отгледвана на асми, както въ Ломския разсадникъ, тази лоза става редовна въ плододаването си и дава голѣма реколта.

Урумъ-юзюмю. Това е една много буйна лоза съ оригинални лъскави мазни гладки листа и съ много добро бѣло грозде съ ексцентрично пжпче на зърната. Наблюдавахме я въ Сливенъ и Кюстендилъ. Въ Сливенъ, отгледвана въ главеста форма, тя беше много буйна, обаче ние не можахме да намѣримъ на нея нито едно зърно. Сжщия сортъ лоза въ Кюстендилъ отгледванъ даже отдѣлно на асми въ двороветъ дава великолепно грозде. Особено прочута е асмата въ двора на г-нь Бенлийски, у която стѣблото е доста дебело и която дава многобройни гроздове, понѣкога достигащи до 5—7 клг. единия.

Отъ тѣзи примѣри става ясно, доколко могатъ да бждатъ претенциозни различните буйнорастящи и изресяващи лози и за да се получатъ най-добрите резултаты, т. е. достатъчно плодъ и отъ добро качество, трѣбва да се направятъ опиты съ всеки единъ сортъ лоза.

Ние ще препоръчаме на лозаритѣ да направятъ опити съ буйнитѣ лози въ своитѣ лозя, като най-първо да оставятъ по една или две плодни прѣчки на главеста форма или да отгледватъ по системата на Гюйо. Ако при това лозата пакъ ще бжда буйна, тогава тя трѣбва да се отгледва на кордони или асми.

Освенъ горепосочената метода за борба съ изрисяването, съществуватъ още други прийоми, които не само поправятъ изресането, но помагатъ сжщо за по-бързо узреване и увеличаване на обема на зърното и на чепката. Тези прийоми сж: кършенето и колцоването.

Кършенето е, може да се каже, изкуствено забавяне на ръста на лѣтораститѣ, което, както говорихме по-горе, трѣбва да предизвиква по-голѣмо плодородие. Кършенето на плоднитѣ лѣтораста, направено у сортоветѣ, наклонни къмъ мзрисяване, 8—15 дена преди цвѣтенето, предизвиква правилно оплодяване (повече сокъ ще отива да храни ресата). Най-добре кършенето да става на 4-5 листъ надъ горния гроздъ и при това тогава, когато температурата значително ще се понизи. Споредъ Бонне, сжщо добри резултати се получаватъ, ако кършенето се извърши по-рано, заедно съ филизенето, при това плоднитѣ лѣтораста се кършатъ непосредствено надъ горната реса, благодарение на което ресата почва да се развива по-бързо и завръзването става много добре. Следъ като се развиятъ страничнитѣ лѣтораста, тѣ пакъ се кършатъ, при това най-горния се кърши съ такава смѣтка, че надъ най-горниятъ гроздъ да останатъ не по-малко отъ 4 листа, а другитѣ странични лѣтораста се кършатъ надъ първия или втория листъ.

Колцоване — напрѣстяване, се състои въ това, че преди цвѣтенето отрѣзватъ единъ прѣстенъ (отъ 2 — 3 мм. широчина) кора въ основата на плодния лѣторастъ подъ най-долния гроздъ, а при системата на Гюйо — на хоризонталното рамо. Благодарение на тази обелена кора, сокътъ идящъ отъ листата, не може да мине къмъ коренитѣ и добре охранва ресата, а съ това се премахва изрисяването. Освенъ това, колцоването подобрява качеството на плода и помага за по-бързото му узряване (8 — 12 дена по-рано).

Добре е да се отбиратъ, селектиратъ за присаждане калеми отъ най-добритѣ лози, съ което сжщо може да се намали изрисяването.

Н. Недѣлчевъ.

Пакъ за пероноспората.

Вредитѣ, които тази болестъ причинява ежегодно на лозарството сж колосални. Всѣки лозаръ е заставенъ да се бори съ нея и затова всѣки трѣбва добре да я познава, а което е по-важно, да се бори рационално, а не насполуки.

Развитието на болестъта „пероноспора“ можемъ да разделимъ на три периода: 1-о *заразяване*, т. е. проникване на зародишитѣ ѝ въ зеленитѣ части на лозта 2-о *скритъ периодъ (инкубационенъ)* — развитието на паразита въ тъканитѣ безъ се се проявава навънъ, както това става при много болести по човека и 3-о *нашествие* — появяването на петната, които понѣкога сж безъ прашецъ, а понѣкога съ прашецъ (лѣтни спори).

Първото заразяване отъ пероноспората става напролѣтъ, отъ развитието на зимнитѣ яйца, които се намиратъ въ изгнилитѣ листа по земята. Тѣзи зимни яйца могатъ да покълнатъ много рано — така напр., щомъ температурата достигне средно 13⁰ първото заразяване може вече да стане. То обикновено засега най-долнитѣ листа. За кълненето на зимнитѣ яйца е необходима вода, локви въ лозето. Затова и първитѣ петна се срещатъ въ най-низкитѣ мѣста. Първото заразяване не става едновременно навсѣкжде. То продължава до като има активни зимни яйца по повърхността на земята.

Петната отъ първото заразяване се явяватъ 9 дена покъсно; скрития периодъ трае деветъ дни. Тѣ сж съвсемъ малко на брой, но представляватъ голѣма опасностъ. Всѣко петно може да даде съ стотици хиляди лѣтни спори, които пръснати отъ вѣтъра започватъ своята опустошителна работа. Появяването на петната отговаря на първото нашествие. Последующитѣ заразявания и нашествия ставатъ подъ влиянието на температурата, дъждоветѣ и влагата.

Презъ лѣтото скрития периодъ трае само 7 дена. Третата фаза — нашествието, т. е. появяване на петната, става подъ влияние на влагата и топлината. Ако врѣмето е сухо петната оставатъ безъ бѣлъ прашецъ — това сж тѣй нареченитѣ „маслени петна“. При голѣма влага, обаче, въ една

нощъ тѣзи петна се покриватъ съ бѣлъ прашецъ — лѣтнитѣ спори, които могатъ вече да причинятъ заразяването.

Самото заразяване става бързо. Презъ лѣтото е достатъчно единъ часъ и половина за да покълне лѣтната спора да даде зооспори, които да проникнатъ въ листа. Отъ това следва, че ако презъ горещо време падне дъждъ, въ капкитѣ, попаднали по листата, кълнатъ лѣтнитѣ спори и частъ и половина следъ това заразяването е станало. Паразитътъ се развива вътре въ тъканитъ, безъ да личи навънъ и никакво пръскане не е въ състояние да спре развитието му. Пръскането следъ дъжда е безпредметно. На седмия денъ ще видимъ петната отъ пероноспората даже и следъ пръскането.

Отъ тѣзи кратки бележки става ясно, че пръсканията трѣбва да ставатъ винаги предпазително — да изпреварватъ заразяването.

Кога трѣбва да извършимъ първото пръскане? Лозаря самъ не може да определи точно датата на първото пръскане. Трѣбва да се следи покълнаването на зимнитѣ яйца. Това е работа на „Предупредителнитѣ лозарски станции“, каквито нѣмаме у насъ. Тогава трѣбва да се задоволимъ съ досегашния начинъ — пръскане когато лѣтораститѣ достигнатъ 20 см. — първата половина на м. май. Съ каквъ процентъ борделезовъ разтворъ трѣбва да се пръска? До сега препоръчвахме за първото пръскане $1\frac{1}{2}\%$ разтворъ. Изглежда че този процентъ ще трѣбва да се измѣни. Понеже лозата расте презъ май бързо, медната покривка се растила при разтежа и скоро става недостатъчна, особно за младитѣ листа. Ravaz напоследъкъ препоръчва първото пръскане да се извърши съ 3% борделезовъ разтворъ, добре неутрализиранъ. Ако времето е влажно — дъждовно, появяватъ се изгаряния по младитѣ листа, които не се дължатъ на излишека отъ варъ а на меднитѣ съединения въ разтвора. Тѣзи изгаряния сж безъ особено значение за лозата. Излишека отъ варъ при неутрализирането вреденъ ли е? Изглежда, че нѣма никакво неудобство за ефикасността на разтвора, ако той се направи алкачески — съ излишекъ на варъ. Едничкото неудобство се състои въ това, че се задръства по лесно цицката при пръскането.

Първото пръскане трѣбва да бѣде насочено главно върху реситѣ, които най-чувствително могат да пострадатъ отъ първитѣ атаки. Филизенето играе известна роль при предпазването лозата отъ пероноспора. Ето защо, между първото и второто пръскане трѣбва да се извърши едно щателно филизене.

Второто пръскане обикновено се даваше преди цвѣтението. Като знаемъ, обаче, че щомъ първитѣ петна (отъ първата атака) се появятъ, при първия достатъченъ дъждъ става ново заразяване, последвано седемъ дена по късно отъ ново появяване на петна, датата на второто пръскане, следователно, ще определимъ по появяването на първитѣ петна. Второто пръскане ще извършимъ на 4, 5 или 6-я день следъ забелезването на първитѣ пероноспорни петна. Следъ седмия день може да бѣде вече късно, тъй като нови лѣтни спори излизатъ и заразяватъ, а въ това време лозата трѣбва да бѣде покрита съ синь камъкъ. Третото и последующитѣ пръскания трѣбва да бждатъ давани въ зависимостъ отъ появяването на петната — нашествията.

Пръскането презъ време на цвѣтението има едно малко неудобство, че разтвора пречи отчасти за кълненето на прашеца при оплождането. Като се има предъ видъ, обаче, че цвѣтенето продължава повече отъ половинъ мѣсець и отговаря на най-усиления растежъ на лозата, когато се образуватъ многобройни млади листа и се оголватъ цвѣтоветѣ, въ дъждовно време пероноспората презъ този периодъ може да извърши голѣми опустошения. Лозаря безъ колебание въ такъвъ случай трѣбва да пръска презъ пълното цвѣтене съ разтворъ 2°/_o синь камъкъ.

Практически съвети.

Лозовия молецъ. — Известни сж нѣколко лозови молци, отъ които само единъ е разпространенъ въ България и на нася пакостъ — той е *Polychrosis botrana*. Този молецъ най-често се среща по асмитѣ. Въ София всички асми се нападатъ редовно отъ него. По лозята въ голѣмъ размеръ се срѣща въ Анхиало и Бургасъ. Единично се срѣща въ лозята крѣ Т. Пазарджишко — може би и другадѣ, но нѣмаме за това сведения. Миналата есенъ 30 % отъ гроздето въ нѣкои анхиалски лозя бѣше опустошено отъ него. Другадѣ, той има три поколения. У насъ, споредъ изследванията на Д-ръ Бурешъ той има две поколения. Първото поколение пеперудки се явяватъ напролетъ, презъ първата половина на м. май. Тѣ живеятъ нѣколко дена, презъ което време женскитѣ снасятъ яйцата си по чепкитѣ. Следъ 8-10 дена се излюпватъ червейчета, които омотаватъ цветнитѣ пжпки и започватъ да ги изгриватъ. Въ края на юний гьсеничката достига пълното си развитие и се скрива въ нѣкоя пукнатина, кждето се превръща въ какавида. Къмъ края на юний се явява второ поколение пеперудки, които снасятъ яйца, отъ които се излюпватъ гьсеници. Последнитѣ се срещатъ и въ зрелото грозде. Презъ втората половина на м. септемврий тези гьсеници се обръщатъ въ какавиди и прекарватъ до напролетъ въ тази форма.

Много опити сж правени, много средства, едно отъ друго по отровни, сж били опитвани, безъ да сж постигнати блестящи резултати. До сега три средства сж се указали най-ефикасни: 1) Пръскане съ сапуненъ разтворъ съ пиретрумъ 2) Пръскане съ тютюновъ разтворъ и 3) Ръсене съ прахъ отъ варъ. Ние препорѣчваме последното средство, просто и икономично, на нашитѣ лозари отъ Бургаско и Анхиалско и другадѣ, кждето се явява молеца, главно по асмитѣ.

Прахътъ отъ варъ се почучава като се угаси негасена варъ на буци съ малко вода, колкото буцитѣ да се разпадатъ на прахъ. Този прахъ пресятъ, се рѣси съ обикновенитѣ духалки за сѣренъ прахъ, така че чепкитѣ да се покриватъ буквално съ варевъ прахъ.

Н. Недѣлчевъ.

Сведения за състоянието на лозята.

Цени на гроздовитѣ произведения и др.

Русе. — Както на много мѣста въ страната, така и въ нашия край, есента бѣше суха. Дъждътъ и снегътъ, що валяха прѣзъ декември и януари не бѣха достатѣчни да напоятъ земята, затова риголването много закѣсна. Поради сухата почва голѣма частъ отъ предназначениятъ за обрѣщане лозя, стоятъ необърнати и тази пролѣтъ ще имаме съ около $\frac{2}{3}$, по малко засадено пространство отъ миналата година. По причина на снѣга и студа други работи въ лозето презъ зимата не можаха да се вършатъ.

Общо взето, реколтата отъ тази есень не бѣ задоволителна. Често падналата градушка и голѣмата мана, поради дъждовната пролѣтъ, причиниха около 30 % загуба въ грозде. Следствие на пероноспората много отъ вината не сж здрави; имаме вече много случаи отъ *пресичане* и *повдигане* на вината. Но добре обработенитѣ и преврели вина сж здрави и доброкачествени съ 11-13 % алкоолъ. Много отъ кръчмаритѣ въ Русе си доставиха грозде и вино отъ Видинско, обаче по причина на топлото врѣме, лошия транспортъ и смѣстѣта на мжстъ отъ директни грозда, полученитѣ тукъ видински вина сж долнокачественни.

Цената на гроздето въ русенско бѣ отъ 8—9 $\frac{1}{2}$ лева клг. а на вината, добити отъ мѣстно прозводство, е отъ 14—16 лв. лт. на едро, а по кръчмитѣ се харчи по 20 лв. лт. Виното получено отъ видинско грозде е съ 4-5 лв. по-евтино. Цената на едро за пращин. ракия е 90 ст. до 1 лв. градусъ. Консомацията на бѣлитѣ вина и джибровката сж на мода въ русенско.

По липса на обрнати мѣста за лозя ще имаме излишекъ на лозовъ материалъ. Готовъ облагор. лозовъ материалъ мѣстно производство тукъ имаме малко, обаче такъвъ има пренесенъ отъ Сливенъ. Лозаритѣ тукъ предпочитатъ мѣстното производство. Ценитѣ на облагор. лози сж: за виненитѣ 4 $\frac{1}{2}$ —5 $\frac{1}{2}$ лв., а за десертнитѣ отъ 7—10 лв. парче. Гладкия материалъ нѣма цена.

Кореспондентъ: *Ил. Христовъ.*

с. Синделъ — 18 мартъ. Тукъ населението напоследъкъ се е много заинтересувало за възобновяване на лозята. Тази година, при всичко че сушата твърде много попречи за реголване, доста лозари упорито работиха реголването, а и сега продължаватъ и преди още да сж завършили реголването, доставиха си лозовъ материалъ за засаждане.

Места за лозя иматъ много добри, повече изложени южно и запазени отъ севернитѣ ветрове. Почвата рохкава и засаденитѣ до сега лози отиватъ много добре и даватъ изобиленъ плодъ.

Реголването тази зима струваше 1300—1500 лв. декара.

Голѣмо затруднение прави на лозаритѣ при поржчки на облагородени лози въпроса за видоветѣ на гроздето, понеже единъ и сжщи видъ грозде на разни мѣста се разпо на именува; напримеръ: въ Варна, вида Ахило-тергиолме; — въ Търново Саржчубукъ; въ Преславъ, ако се не лжжа Търновка; въ Плевенъ друго и т. н.

Съюза ще направи голѣмо улеснение на лозаритѣ, ако отпечати таблица къмъ лозарски прегледъ на всички видове грозда съ пояснение какъвъ видъ, и свойство е гроздето и кжде какво название носи. Нѣма да бжде зле ако се обозначи и резидбата на разнитѣ видове грозде, това много ще улесни начинающитѣ лозари и много стари такива.

При всичко че тукъ сж доста силно заинтересувани за възобновяване лозарството, но по резидбата на лозята сж доста слаби, па изобщо сж слаби по сегашнитѣ изисквания отгледването на лозята.

Съ почитание: *Ан. Д. Вангеловъ.*

Лѣсковецъ — 23 мартъ. Цѣната на виното спадна, понеже търсенето е слабо. Литъръ вино се продава отъ 10—12 лв. Ракията се продава 85 стотинки градусъ.

Облагороденитѣ лози се продаватъ 4 лв.

Търсенето на гладкия материалъ лозовъ е слабо. Цената спадна отъ 1200 лв. на 600 лв. за 1000 метра. Който купува гладъкъ лозовъ материалъ иска и материалъ за калеми, а такъвъ трудно се намира, понеже въ низкитѣ мѣста кждето сж повечето лозя, пжпкитѣ сж измръзнали.

Врѣмето се постопли. Сокътъ на лозата почна да се движи.

Съобщава: *Г. Георгиевъ*

Лъсковецъ — 30 мартъ 1924 год. Има търсене на облагороденъ укорененъ лозовъ материалъ. Цената се покачи отъ 3 на 4—5 лв. едната лоза.

Продажбата на гладкия лозовъ материалъ е слаба. Голѣма частъ отъ него притежателитѣ ще облагородяватъ и следъ това ще укореняватъ. Цѣната му е 600 лв. хиляда метра.

Надицитѣ за сега се движатъ отъ 50—60 лв. Има тенденция на увеличение.

Гладкия лозовъ материалъ се присажда отъ 14—15 стинки парчето (едната лоза).

Присаждането отъ 24 того започна.

Ракията се продава 20 ст. градусъ, а виното 10 лева литъръ.

Съобщава: *Г. Георгиевъ.*

Т. Пазарджикъ — 15 априлъ. Вследствие на голѣмитѣ и незапомнени студове на току що излезлата зима, даже много стари и млади лозя сж дали голѣмъ процентъ на отчасти или съвършено измръзнали лози. Измръзването е особено силно въ низкитѣ полски полубаирски мѣстности гдѣто лозаритѣ по една или друга причина не сж могли на врѣме и добре да заровятъ лозята си. Рѣзитбата е въ своя разгаръ — Рѣже се късно поради опасностъ отъ късни слани и да се намали плача, особено на младитѣ и буйни лозя, Забелезва се навсекжде сремление за по-добра и системна рѣзитба, особено за американскитѣ облагородени лозя, гдѣто „Римския косеръ“ се замѣства съ лозарската ножица и трионче.

Поради недостатъчна влага и лошото врѣме презъ есенята и зимата, риголването за нови американски лозя бѣше почти невъзможно, обаче съ последнитѣ валежи риголването се засили извънредно много и всичкия облагороденъ и дивъ лозовъ материалъ, който рискуваше да остане и не се продаде, достигна двойна отъ първоначалната си цена, а най главното, че се мжно намира за сега.

Особено американскитѣ подложки като 41 в—1202 и монтикола се най-много търсатъ.

Пазаря на вината е тежъкъ, все пакъ хубавитѣ натурални вина се харчатъ надъ двадесетъ лева литѣра на едро а ракията до 70 стотинки градуса

Съобщава: *К. Н. Христовичъ.*

Меричлери, Чирпанско, 1-й май. За сега всички лозя стари и млади сж добри. Нападения отъ животински неприятители и паразитни гъби не се забълъзаха. Рожбата на лозята изглежда да бжде добра. Извършени сж всички необходими работи по обработванието и лозаритѣ се готвятъ усилено за първото пръскане съ борделезовъ разтворъ. Маточницитѣ сж въ малко пространство, но сж въ добро състояние и обещаваатъ доброкачественъ материалъ и тази година се насадиха доста мѣста, отъ които повечето сж отъ Шасла Берландиери 41 в. Вината отъ производителитѣ се продаваха отъ 14 до 16 лв., а отъ кръчмаритѣ 18—21 лв. Цената на ракията се движи отъ 45—60 лв. литъра

Кореспондентъ: *Гико Теневъ.*

с. Синделъ, 4 Май, 1924 год. Тукъ и въ околнитѣ села развитието на лозята върви нормално. Ръзидбата завършена, сега продължава копанъта. Измръзлякъ по лозята рѣдко се среща. Ресата показва много добра, изгледъ на добро плодородие.

Маточници има само въ село Чалж-Махле въ ограничено количество, само Монтикола и се въ добро състояние; употребяватъ се повече за свои нужди. Продажна цѣна 2.80 лева метръ, сжщо сж въ добро състояние и вкоренилищата които сж въ много ограничено количество.

Производителитѣ продаватъ виното отъ 12-14 лева литръ, ракията отъ 90 ст. до 1 левъ градуса.

Въ с. Чалж Махала м. м. се облагородиха 30 хиляди резници на подложка монтикола, работници за облагородяване се извикаха отъ севлиево съ 90 лева надница. храна и квартира. За копане се плаща 60 лева надница и храна а безъ храна 80 лева.

Чувствува се нужда отъ облагородени лози. Въ Варненския разсадникъ сж останали само полугодни.

Ан. Д. Вангеловъ

с. Стражица. Отравянето и порѣзването на лозята се извърши при добро време.

I

Поради голѣмитѣ студове, незаровенитѣ плодни пѣртове сж измръзнали; сега ги почистваме.

Есенесъ поръзанитѣ лозя имагъ вече лѣторасти до 5-10-15 с. м., които сж окичени съ ресички, а това надеждно радва лозаря.

II

Виното е на привършване. Продажна цѣна на едро е 10-12 лева литрѣ, а на дребно — 16 лв. литрѣ. Ракията на градусъ отъ 0·80—1 лв.

III

Усилената работа въ вкоренилището е кжмъ края; облагородяването, стратифицирането и вкореняването се извърши при добро време.

IV

Ракията е на цена 26 — 28 лева лт.

Русе, 1 май, 1924 г. 1. Времето. Въ първитѣ дни на априль студено-дъждовно въ средата и края на сжщия тихо вѣтровито и топло. Нуждата отъ дъждъ сега голѣма.

2. *Състоянието на лозяша*, общо зето, е добро. Изглежда за доста реколта. Случаи отъ измръзване отъ зименъ студъ имаме при незаринатитѣ лози кордони, хасми и оставенитѣ на открито плодни лѣторасти. Болести нѣма. Отъ насекомитѣ *стригача* се срѣща доста, но въ малъкъ размерѣ

Състояние на маточницитѣ, е сжщо добро. При младитѣ 1-2 годишни има случаи отъ измръзване. За коренилищата е рано да се говори.

4 *Търговията съ лозовия материалъ* не бѣ постоянна: Отначало много слабо, послѣ усилена. Готовитѣ лози, доставени отъ Сливенъ и отъ мѣстно производство, се пласираха. Обаче съвсемъ слабо бѣ търсенето на гладкия лозовъ материалъ и такъвъ въ много лозари остана неприсаденъ. Цѣната на готовитѣ лози бѣ: за виненитѣ отъ 4·20 до 5 лв. парчето, а за десертнитѣ между 6 и 8 лв. Резницитѣ се предлагаха отъ 30-40 ст. парче.

5 *Пазаря на вината и расиитѣ*, общо казано, е слабъ. Консомацията тукъ е слаба; тжрсятъ се само бѣлитѣ вина. Цѣната на вината е: на едро отъ 13-17 лв., а на кръчмитѣ 20 лв. литра. Ракията се продава на едро по 90 стот. градуса, а по пивницитѣ — 50 — 60 лв. лит.

Много вина има непродадени, а има доста и повредени отъ *провлачностъ* и *пресичане*, което се дължи на лоша обработка и неотговорящи изби.

6 *Извършени работи.* Извършиха се на време почти всички лозарски работи. Облагородяването тукъ е слабо, по липса на условия и вкоренилища.

Съобщава: И. Христовъ.

с. Бѣла Черква, 4-й май. Въ Бѣла Черкова лозята сж въ пълень растежъ и приятень изгледъ. Всички кютуци се покриватъ съ зеленина, освенъ нѣкои по-слаби, които ланската градушка е повредила много. Намиратъ се и съвсемъ сухи кютуци. Тукъ тамъ младитѣ лозя, които сж рѣзани рано, иматъ 40-50 ст. ластари.

Лозаритѣ извършватъ усилено окончателната рѣзидба, която се състои въ съкратяване на дългитѣ и премахване на излишнитѣ пръчки и чепове. Поради слабата реса мнозина си понижиха кютуцигѣ съ тая рѣзидба. Плодородието е много слабо. Само сорта Гжмза има реси и то на градобитнитѣ едва $\frac{1}{3}$ отъ редовна реколта. Разлика между рѣзанитѣ и нерѣзанитѣ следъ града нема. Само прѣсканитѣ следъ града сж по-силни и съ по-малко сухо.

Продължава тукъ таме садението на нови лозя.

Маточницитѣ сж съ буенъ растежъ. Намиратъ се филизи съ 50—60 ст. височина. Работата въ тѣхъ се състои въ копанието имъ и набиване коли и др. подпорни материали.

Облагороденитѣ пръчки се сложиха на вкореняване презъ миналата и по миналата седмица. Нѣкои сж вече покарали. Предполага се да сж облагородени около милионъ и половина пръчки въ цѣлото село.

Вино тукъ нѣма, освенъ въ складоветѣ. Търсението и въ села, кждето го има, е слабо и за сега цената е отъ 10—12 лева у производителитѣ.

Кореспондентъ: З. Ангеловъ

Бургасъ, 9 май, 1924 година. Положението на лозята е твърде добро. Порѣзването се извърши своеврѣменно и сега лозята се подреждатъ. Вегетацията се развива бързо и въ скоро време ще наложи първото прѣскане. Повреди отъ студове нѣма, освенъ въ ограниченъ размеръ при сорта димятъ. Неприятели по лозята не се забелезватъ. Сивия червей, който миналата година се появи въ голѣми количества и нанесе непоправими загуби на нѣкои лозя, тази година не се прояви.

Забелезва се усилено садение на нови американски лозя. Засаждатъ се предимно отоплени пръчки (не вкоренени). Цѣната имъ е около 1.50 лева. Пласираха се сжщо голѣмъ брой и вкоренени пръчки по цѣна 4.20—4.30 лева.

Продажбата на виното се засилва презъ последния месецъ. Купувачи се явяватъ отъ Варна, София и отъ близкитѣ градове. Цѣната на червенитѣ вина е отъ 11—12 лева литъра, а на бѣлитѣ отъ 12—13 лева.

Съобщава: *Др. Ивановъ*

Видинъ, 9 май, 1924 год. Прѣзъ априль състоянието на лозята добро. Отравянето и рѣзидбата продължаватъ. По голѣма частъ отъ лѣтораститѣ на незарититѣ лозя изсѣхнали покаралитѣ млади хвърлили добра реса. Слани нѣма. На 2 май, въ околността на Видинъ въ лозята „Ново-бърдо“ падна слаба градушка, безъ да нанесе поврѣди.

Болести нѣма. Неприятели сж се появили въ по-голѣмо количество ябълковия цвѣтопробивачъ *Epicometis hirta* Poda — освенъ ябълкитѣ нападналъ е и нѣкои диви американски лози и е причинилъ поврѣди. Сжщо се е появилъ, но по слабо и лозовия цигарджия.

Изгледи за една реколта много добра има.

Състоянието на маточницитѣ и укоренилищата добро. Материала поставенъ за облагородяване и укореняване е въ повече отъ миналата година.

Цената на виното на едро 10—12 лева, 15—18 лв. на литръ. Ракията по 80 стот. градуса.

Врѣмето презъ месеца влажно-посаждане нови лозя и допълване старитѣ доста засилено.

Пазаря на лозовия материалъ обилень; цѣни подложки 500—1000 лв. хилядата метра: вкоренени диви 2-3 лв. едното облагородени-винени сортове 4—5 лв. едната десертни 5—8 лв. едната.

Председателъ Лоз-овощ. д-во: *Ив. Великовъ*.

с. Брѣзово, Пловдивско, 30 Априль 1924 година. Отгрибането на лозята започна отъ 10 того, следъ което се предприе рѣзидбата. Лозаритѣ извършватъ сами работата си. Въ низкитѣ мѣста останалитѣ открити лозя сж напълно измръзнали, а повреди имаше и на загребанитѣ и то въ десертнитѣ грозда, тъй като се попрече на кордоната рѣзидба. Високитѣ

лозя и загребанитѣ и то винени сортове сж изцѣло запазени. На 12—22 т. м. падна градушка колкото царевица, обаче повреди не направи, понеже нѣмаше развити пжпки. Като се има предъ видъ зрѣлостта на пржккитѣ отъ миналата година може да се предполага добра реколта, стига да не попречи друга нѣкоя болестъ или неприятель, какъвто напоследъкъ се яви майския брѣмбаръ и то въ доста голѣми размѣри.

Начинъ за борба освенъ събирането имъ лозаритѣ не познаватъ.

Сушавата есенъ не позволи да се реголва, но се пакъ, посадиха се повече лозя отъ миналата пролѣтъ и то на подготвенитѣ презъ месецъ мартъ мѣста. Цѣзната на облагороденитѣ I класни лози бѣше отъ 4 до 5 лева парчето. Резницитѣ на есенъ се продаваха отъ 700 до 900 лева хилядото а напролѣтъ отъ 350 до 400 лв.

Ив. Н. Галунски

Въпроси и отговори.

Въпросъ 1. Тази година се появиха въ изобилие буболечки, на цѣли рояци по цветоветѣ на овощнитѣ дрѣвчета и отъ тамъ прехвъркватъ по лозята и унищожаватъ всичкитѣ развити пжпки. Макаръ и късно, моля да ми се съобщи начина на борба противъ тѣзи насекоми, та поне за други години да ни е известно. Прилагамъ две отъ въпроснитѣ насекоми.

В. Г. Шиваровъ, с. Орѣховица.

Отговоръ¹⁾. Получихме дветѣ насекоми въ плика. Гова е тѣй наречения мѣхнатъ брѣмбаръ или *Propinota hirta* Toda който обикновено яде прашеца на ржжъта, но напада цветоветѣ на всички растения, като не пощадява и лозовитѣ филизи. Този случаенъ неприятель за лозата напролетъ може да причини значителна пакостъ. Тѣ причиняватъ врѣди по лозята до като цѣвнатъ житнитѣ растения, на които се прехвърлятъ. За нещастие, сигуренъ начинъ за борба противъ този неприятель нѣма, Препорчва се събирането му презъ дена.

1) Вижъ „Мѣхнатия брѣмбаръ“ отъ Д. Илчевъ.

Въпросъ 2. Моля съобщете ми кога е по-рационално пръскането на лозята съ сѣра — преди цвѣтенето, въ цвѣтението или следъ цвѣтението.

Съ почитание: Георги Колевъ бирника — Ямболъ

Отговоръ. Ръсенето съ сѣра има за цѣль да предпази или излекува лозата отъ оидиума. Понеже оидиума може да се яви много рано — по рано отъ пероноспората, тамъ, където той върлува, трѣбва да се ръси още докато ластаритѣ иматъ 10—12 см. дължина. Второто ръсене се дава въ пълното цвѣтение на лозата. Опитътъ е показалъ, че гроздето завързва по добре когато се ръси при цвѣтението. Духането, а може би сѣрата, съдействатъ за опрашването.

Н. Недѣлчевъ.

Хроника.

Протестни телеграми противъ законопроекта за изменение акциза на вината се получиха въ съюза отъ гр. гр. Ортакьой, Ловечъ, Н. Загора, Т.-Пазарджикъ и селата Синделъ и Марково. Постъпили сж също резолюции и протоколи отъ лозарскитѣ дружества въ градоветѣ; Ломъ, Бѣлоградчикъ, селата Блъсковци (Еленска околия), с. Голинци (Ломска околия) и единъ лозарски позивъ отъ гр Ломъ. Всички почти лозарски дружества настояватъ да се премахне акциза върху вината и да се замени съ поземленъ данъкъ, справедливо определенъ.

Лозарската кооперация „Гжмза“ е имала общо годишно събрание на 9 мартъ 1924 г. Решенията на това събрание поставятъ всѣки добъръ български лозарь въ едно недоумение: Изказано е недоверие къмъ членоветѣ на управителнитѣ тѣла, които сж бламирани и на тѣхно мѣсто избрани нови хора. Безъ

да търсимъ причинитѣ, които сж мотивирали този жестъ на членоветѣ, ние съ прискърбие констатираме, какъ българинътъ забравя лесно — какъ въ него е притъпено чувството на уважение и признателностъ. Нека иматъ предвидъ новитѣ хора, които сж се намѣстили на чело на една готова организирана работа, че лозарския и кооперативенъ свѣтъ въ България следи съ най-голъмо внимание живота на кооперация „Гжмза“ и върху новитѣ управителни тѣла лежи голѣмата отговорностъ да продължатъ колосалното дѣло, оставено имъ въ ржжетѣ, построено съ невероятни усилия и компетентностъ. Нека не се забравя, че много добри дѣла пропадатъ, щомъ изпаднатъ въ некадърни ржце. Ние оставаме въ наблюдателно положение, но ние смѣтаме, че престъпление би било да се остави най-крепката кооперативна организация да рухне. Искаме да верваме, че новото положение е ре-

зултатъ на заблуждение и че то е една аномалия, която трѣбва да бжде коригирана.

По законопроекта за акциза на виното. Въ пресата се появяватъ отъ време на време съобщения, които често пжти си противоречатъ, върху акциза на виното. Вестниците съобщиха, че акциза щѣлъ да бжде премахнатъ, като се увеличи поземелния данѣкъ върху лозята. Финансовъ вестникъ съобщава, че финансовото министерство било наклонно акцизътъ да си остане, като не се плаща отъ производителя, е отъ купувачитѣ на вино. Ние се отнесохме до отдѣлението на държавнитѣ привилегии, откъдѣто ни се каза, че по този въпросъ министерството на финансиитѣ не е взело още никакво решение, тѣй като схващанията били различни и не се постигнало споразумение. Постоянното присѣствие следи за развоя на въпроса и ще поддържа решенията на конгреса и лозарскитѣ дужества.

Производителна Лозарска Кооперация въ Бургасъ. По инициативата на група лозари, въ Бургасъ се основа производителна лозарска кооперация. Учредителното събрание вече стана и устава е изпратенъ за утвърждение на Бургаския Окр. Сждъ.

Българското земеделско дружество е имало годишно събрание на 10 и 11 т. м. Избрани сж нови членове въ управителния съветъ; Матей Стефановъ, Анастасъ Костовъ и Ив. Ивановъ. Взето е било решение да се приеме предложението на Общия съюзъ на Българскитѣ земеделски кооперации за уния съ земеделското дружество, като за това управителнитѣ съвети изработятъ обща платформа.

Специализация въ странство. На 9 юни въ Министерството на Земедѣлието и Дър. имоти ще се произведе конкурсъ изпитъ за изпращане едно лице съ специално или агрономическо више образование на специализация въ чужбина съ огледъ на опитното дѣло. Предѣлната възраст е 35 години.

Администрацията на списанието умолява всѣко изпращане на суми да се придружава съ обяснително писмо за какво сж сумитѣ, за да не ставатъ забавяния и грѣшки.

Умоляватъ се кореспондентитѣ и сътрудницитѣ да пишатъ статиитѣ си по официалния прѣвѣписъ.

При изпращане суми за издания непременно да се предвидятъ и пощенскитѣ разноси, отбелезани на корицитѣ подъ списъка на изданията.

ФОНДЪ

за закрепване съюза и постигане задачите, които той си е задалъ. Съюзътъ апелира къмъ лозаритѣ да го подкрѣпятъ.

Преносъ отъ кн. 3 4	18524.70 лв.
Лозарското Д-во „Плевенска Гъмза“, гр.	
Плевенъ	1000. — „
Иванъ Р. Гайтанджиевъ, гр. Ески-Джумая	14. — „
П. Владовъ, с. Бяла — Варненско	43.30 „
Група лозари отъ с. Стражица. Г.-Орѣховско, съ- брано отъ Ради Аврамовъ	200— „
Всичко	19782 — лв.

СПОМОЩЕСТВУВАТЕЛИ

за 1924 г., които сж събирали и препращали абона-
менти въ редакцията:

- Ив. Табаковъ, управ. разсадника гр. Панагюрище
Т. Ив. Катъровъ, гр. Нова-Загора
Марко Ст. Сарачевъ, гр. Карнобатъ
Симеонъ Маревъ, с. Ени-Махле — Карнобатско
Лозарското Кооперативно Д-во „Поминъкъ“, гр. Свищовъ
Ат. Петковъ, учителъ, с. Кайрякѡй — Бургаско
Н. Бояджиевъ, гр. Попово
Лозарското винарско Д-во, с. Сухиндолъ-Севлиево
Лозарско-винарското Кооперативно Д-во „Димятъ“ с. Пла-
ково-Търново
Д. Драгановъ, гр. Ломъ
Лозарско-винарското Д-во „Гъмза“, гр. Ловечъ
Лозарско-винарската Кооперация „Прослава“, гр. Преславъ
Хр. п. Цвѣтковъ, гр. Анхиало
Димо Нейчевъ гр. Стара-Загора
Димитръ Миховъ, с. Червена-Вода-Русенско
Ради Р. Аврамовъ, с. Стражица-Горно-Орѣховско
Петю Колевъ, гр. Плевенъ
Илия Петровъ, гр. Т. Пазарджикъ
Хр. Ив. Дѣлчевъ, с. Лжжене-Орханійско

Важно! лозари! Важно!

Съобщавамъ на всички интересующи се лозари, ученици отъ земледѣлски училища и пр., че книгата по лозарство „Посаждане и отглеждане на нововъзобновенитѣ лозя съ американски лози“ отъ Цвѣтко Пеневъ — бившъ дългогодишенъ управителъ на Ломския държавенъ лозовъ разсадникъ е излезла отъ печатъ.

Книгата съдържа най-ценни опѣтвания по новото лозарство и струва 100 лева, а съ пощенскитѣ разноски препоръчано 102 лева.

Отъ сѣщия авторъ е поставена подъ печатъ и скоро ще излезе „Ампилография — сортоописание на българскитѣ грозда“. Книгата ще бѣде разкошно издадена заедно съ ампилографическа карта на България, снимки на разнитѣ видове грозда и пр.

Всичко се набавя отъ

БОРИСЪ ЦВ. ПЕНЕВЪ — адвокатъ гр. Ломъ.
